СОДЕРЖАНИЕ

Качество и доступность образования

«Максимально вовлечь молодежь в общественно полезную деятельность» *(Из Послания Главы Чувашской Республики М.В. Игнатьева Государственному Совету Чувашии)* 3

С.Г. Игнатьева, Е.К. Урмавшина Моделирование как средство формирования метапредметных умений 7

С.Е. Сазонова Роль христианства в нравственном формировании человека 10

Е.П.Сахарова Организация дополнительных платных услуг в дошкольных образовательных организациях 14

Т.Н. Андреева, Г.Г. Флиппова, И.В. Иванова, А.А. Салимова Учительско-ученическое учебное взаимодействие в начальной школе на примере уроков ОРКиСЭ 15

К.В. Михайлова My Native Republic *(Внеклассное мероприятие по английскому языку)* 17

Е.Е. Шестакова Организация физико-математического образования через бинарные уроки 19

О. Кульев Путешествие по Чебоксарам 20

Инклюзивное образование

М.П. Украинская, Е.А. Якобсон Как калину Настенька искала *(Музыкальная сказка для детей с общим недоразвитием речи)* 21

О.А. Максимова, А.В. Колесникова Твори добро другим во благо *(Педагогический проект волонтерской деятельности детей дошкольного возраста с ОВЗ)* 24

Е.В. Анисимова Этапы работы по развитию слухового восприятия у ребенка после кохлеарной имплантации 26

О. Никитина С юбилем, «Крылья»! 27

Год театра в России

Р.П. Прокопьева Иосиф Дмитриев-Трер: «Чăвашăн чи пысăк çылăхĕ – хăрани» 28

Л.В. Чегаева Наш любимый театр *(Внеклассное мероприятие по математике, посвященное Году театра в России)* 31

Лидеры образования

О.И Прокопьев Ман ачасем умĕнче ыттисенчен уйрăлса тăмалла 34

А.М. Степанов Эпĕ шутлама пĕлетĕп *(2-мĕш класра иттернĕ чăваш чĕлхи урокĕн конспекчĕ)* 37

Олеся Абрамова, И.А. Фомина Хăватлă Атăл куççульленчĕ, Хӳхлевĕпе тĕнче кисренчĕ *(Геннадий Максимовăн «Атăлти хĕрессем» повеçĕпе Валентин Распутинăн «Прощание с Матёрой» хайлавне танлаштарса тĕпчени)* 39

Юбилей

Р.П. Прокопьева Сана валли мар, Михаил Романович, сан валли 42

Г.А. Дегтярёв Чăваш çырулăхĕн тĕпчевçи: кун-çул тĕрленчĕкĕсем 44

№ 1 (160) 2019

МАССОВЫЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

Выходит шесть раз в год

Основан в 1926 г. До 1933 г. выходил под названием «Халăха вĕрентес ĕç» (Народное просвещение). Возобновлен в 1992 г.

ЖУРНАЛ НАГРАЖДЕН:
Почетной грамотой Чувашской Республики (2002), Знаком отличия «Золотой фонд прессы» (2008), Дипломом победителя Всероссийского конкурса СМИ «PRO Образование» (номинация «Лучшее региональное издание по образованию», 2008)

УЧРЕДИТЕЛИ:
Министерство образования и молодежной политики Чувашской Республики, БУ ЧР ДПО «Чувашский республиканский институт образования» Минобразования Чувашии

ИЗДАТЕЛЬ:
БУ ЧР ДПО «Чувашский республиканский институт образования» Минобразования Чувашии

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:
А.Н. Федорова, Ю.Н. Исаев, Ж.В. Мурзина, Г.В. Николаева, С.В. Петрова, О.И. Прокопьев, И.В. Исаева, Г.Л. Никифоров, А.М. Степанов

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР
О.И. Прокопьев

ВЫПУСКАЮЩИЙ РЕДАКТОР
Р.К. Игнатьева

РЕДАКТОРЫ:
О.Г. Кульев, О.А. Никитина, Р.П. Прокопьева

сăмаха *в древнейших тюркских текстах слово «тюрк» означало «союз десяти племен» (он ок* ***бодун)*** тесе ăнлантараççĕ. Чăваш патшалăх университетĕнчен 1975 çулта вĕренсе тухнă ăста редактор Римма Куприяновна Игнатьева Михаил Романовичăн чунĕ мĕн тери черчен пулнине хăй курса ĕненнĕ. Пĕрре вĕсем ăна уяв ячĕпе ушкăнĕпех пĕр пĕчĕк открытка çырса парнеленĕ те, çакăншăн преподаватель çав тери савăннă. «Ирĕлсех каятчĕ пуль», – çапла аса илеççĕ ун патĕнче вĕреннисем халь, темиçе теçетке çул иртсен те. Тепĕр путишлерех саманта та манмаççĕ Михаил Романович «каганатĕнче» пулса курнисем. Практика занятине кая юлса кĕнĕшĕн студенткăна хытах ятланă та вăл, лешĕ хăйĕн айăпне йышăнасшăнах пулман пулас, сăмси айĕнче: «Капан айĕнче шăши вилмест... Капан айĕнче шăши вилмест...» – тесе ларать тет. Вăт мĕнлерех вĕренекенсем пулнă Михаил Романовичăн! Хăйсене хăйсем йывăр самантра тăван халăх каларăшĕсемпе йăпатакансем... Хальхисем ку ваттисен сăмахне пĕлеççĕ-ши хăть? Ку, паллах, урăх калаçу...

Çапах та мĕншĕн-ха эпĕ Михаил Федотов паллă чĕлхеçĕне ыттисем пек патвар юманпа та мар, чăн чăвашла Улăппа та мар, Хĕл мучипе танлаштаратăп? Унăн сăнарĕнче шартлама хĕл мăнаçлăхĕпе тасалăхĕ яр уççăн палăратчĕ, вăхăтра каланă ырă сăмахшăн савăнса черченлĕхе куçас ачашлăхĕ те. Çуралма та вăл хĕл варринче, кăрлач уйăхĕн 20-мĕшĕнче çуралнă. Чăн çĕре кайма та ăна çак уйăхрах, 84 çул тултариччен пĕр эрне юлсан, пÿрнĕ (20.1.1919 – 13.1.2003). Чăн çĕртисем вара кунта, çылăхлă çĕр çинче, мĕн пулса иртнине курсах, пĕлсех тăраççĕ. Малалла талпăнатпăр-и эпир е пĕр çĕрте тăпăртатса тăратпăр-и, е унтан та хăрушăрах – каялла та каялла чакса пыратпăр-и?

Чăваш тĕнчине вĕçĕ-хĕррисĕр анлă катан пирпе танлаштарас пулсан, тĕртĕнме пăрахман-ха вăл. Çав анлăшра Михаил Федотов академикăн çиппи чи çирĕппи, чи янкăрри, чи çутти. Нихăçан та çĕртĕхес çук вăл. Ку сăмахсене, Михаил Романович, сана валли мар, ***сан валли*** пĕтĕм чун-чĕререн тав туса тата çамрăк чухнехи айван ăсăма пула ытла та тимсĕр пулнишĕн каçару ыйтса çыратăп...

Римма ПРОКОПЬЕВА

Чăваш çырулăхĕн тĕпчевçи: кун-çул тĕрленчĕкĕсем

Пултарулă чăваш чĕлхеçи, ăста педагог, филологи ăслăлăхĕсен докторĕ, Чăваш Республикин тава тивĕçлĕ ăслăлăх ĕçченĕ, ЧР НАНИ академикĕ Николай Петрович Петров (1929–2008) çуралнăранпа кăрлачăн 19-мĕшĕнче 90 çул çитрĕ.

Вăл И.Н. Ульянов ячĕллĕ Чăваш патшалăх университечĕн тата И.Я. Яковлев ячĕллĕ Чăваш патшалăх педагогика университечĕн профессорĕ пулнă. Ик çĕре яхăн тĕпчев ĕçĕ çырса хăварнă. Кĕнеке хальлĕн калăпланса тухнисем те вуннă ытла: «Чувашский язык в советскую эпоху», «Чувашская терминология», «Чăваш çырулăхĕ», «Техника терминĕсен вырăсла-чăвашла словарĕ», «Нормализация чувашского литературного языка», «Магистр богословия Виктор Вишневский и его роль в истории старочувашской письменности и литературного языка» т. ыт. те.

Н.П. Петров тăрăшнипе Шупашкарта аслă пĕлÿллĕ библиотекарьсем хатĕрлеме пуçланă, университетра çĕнĕ факультет тата доктор диссертацине хÿтĕлемелли ятарлă канаш уçăлнă.

Ятне çухатнă II Петĕр

Николай Петрович ахаль-махаль кил-йышра çуралман: ашшĕ II Петĕр пулнă, мучăшĕ (ашшĕн пиччĕшĕ) – I Петĕр. Çак тĕлĕнтермĕш пирки тĕплĕнрех каласа парар-ха.

Пулас чĕлхеçĕн ашшĕне Упи чиркĕвĕнче шыва кĕртнĕ, пуп ăна Петĕр тесе ят хунă. Ял старости кăна пĕлсен тĕлĕнет те ача ашшĕне (Н.П. Петров аслашшĕне ĕнтĕ) калать: «Ара, сан асли те Петĕр вĕт!» «Çук, – тет лешĕ, – асли ман Петĕк». «Петĕкĕ Петĕк пулĕ те-ха, анчах хут çине иккĕшне те Пĕтр тесе çыраççĕ вĕт», – тавăрать староста. Хăйхи аслашшĕ хăраса ÿкет: иккĕшĕ те пĕр ятлă пулсан ятак çĕрĕ те пĕрре кăна лекĕ! Лашине кÿлет те чиркĕве вĕçтерет.

Пупĕ вара ача ятне улăштарма килĕшмест: «Ывăлу Пĕтр ятпа тĕне кĕрсе таса чиркÿ кĕнекине çырăнса юлчĕ. Саккуна пăсма юрамасть». Вара лăплантарса çапла калать: «Ан кулян, ватлăхра çăмăл пулать: пĕрне чĕнетĕн те – иккĕшĕ харăс чупса пыраççĕ».

Пуп çĕнĕ ят паманран Н.П. Петровăн ашшĕне Ятсăр теме пуçлаççĕ. Хуçалăх кĕнекинче аслине Ефремов Петр Первый, кĕçĕннине Ефремов Петр Второй тесе çырма пуçлаççĕ.

Çак историе пула Николай Петровича ача чухне Ятсăр Миколай (Николай е Микулай мар) е Ятсăр Миколайĕ тесе чĕннĕ. Ятсăр тени ăна витлемелли сăмах пек туйăннă. «Асатте ман аттене мĕншĕн çын

ӗретлӗ ят тупса хурайман-ши?» – тесе пӗрре мар куляннӑ.

Ӑс кӗрессисухал шӑтасса кӗтмест

Николай Петров 1929 ҫулта Красноармейски районӗнчи Тусай ялӗнче (ун чухне – Вӑрнар районӗнчи Шимар ялӗ) ҫуралнӑ, 1937 ҫулта пӗрремӗш класа кайнӑ. Сталин влаҫӗ Тимухха Хӗветӗрне (Ф.Т. Тимофеева) «халӑх тӑшманӗ» тунӑ пирки унӑн «Чӑваш чӗлхи» учебникӗсене шкултан пуҫтарса илнӗ – тӑван чӗлхе тытӑмне путлӗ вӗренме май та пулман. Ытти хӑш-пӗр предмета вӗренмелли кӗнекерен те чылай страницӑна ҫӳлтен хушнипе вӑтӑра-вӑтӑра илнӗ – «халӑх тӑшманӗсенчен» тасатнӑ.

Вӑрҫӑ ачисем ҫулне кура мар хӑвӑрт ара ҫитнӗ, мӑн ҫын пулнӑ. Николай Петрова 6 класс хыҫҫӑн бригадирта ӗҫлеме хушнӑ, тыр-пул ӑнӑҫлӑ пухса кӗртсен комсомола илнӗ. Ҫиччӗмӗш класра вӑл шкулӑн учком председателӗ пулнӑ, тепӗр ҫул – комсомол организацийӗн секретарӗ, ҫӑва тухсан – Тусайри вулав ҫурчӗн пуҫлӑхӗ. Вара халӑх хушшинче политинформаци ирттересси те, вӑрҫӑран таврӑнакансене чыслӑн кӗтсе илме хутшӑнасси те пулас чӗлхеҫӗн тивӗҫӗ пулса тӑнӑ.

Чӗлхе туйӑмне военрук туптать

Этнопедагогика ӑслӑлӑхӗн никӗсне хывакан Геннадий Волков академикӑн ҫакӑн пек халал пур: «Чӑваш чӗлхи вӗрентнӗ чух чӗресем Ҫеҫпӗлӗнни пек, Элкерӗнни пек, Хусанкайӑнни пек ҫунмаҫҫӗ пулсан – нимӗҫ чӗлхи вӗрентме пуҫлӑр е шапасемпе ҫӗленсем мӗнле ӗрчени ҫинчен, эрешмен карти мӗнле пулни ҫинчен вӗрентӗр. Пурнӑҫра ку та кирлӗ». Николай Петровича шкулта чӑваш чӗлхи вӗрентекен ҫын «РСФСР тава тивӗҫлӗ учителӗ» хисеплӗ ят илнӗскер пулнӑ, анчах та чӗри ун «Ҫеҫпӗлӗнни пек» ҫунман пулмалла, мӗншӗн тесен пирӗн герой ӑна мар, урӑх вӗрентекене тав туса аса илетчӗ: «Пӗр вӑхӑт пирӗн шкулта К.М. Михайлов-Русь военрук ӗҫлерӗ. Сӑвӑсем ҫыратчӗ, сӑмах ӑсталӑхӗн кружокне йӗркелерӗ, чӑваш тата вырӑс литературипе конкурссем ирттеретчӗ. Пӗррехинче ҫав конкурсра мала тухса вунӑ тетрадь выляса илтӗм. Кунтан пысӑк парне пулас та ҫук! Ун чухне шур хут ҫуккипе «Марксизм-ленинизм ыйтӑвӑсем» кӗнекери таса йӗркесене ҫыраттӑмӑр, задача та ҫавӑнтах шутланӑ».

Вӑхӑчӗ йывӑр пулсан та ача сӑмах илемӗ, поэзи вӑрттӑнлӑхӗ патне туртӑннӑ. Пӗччен чухне – кӗлте тиенӗ-и е урӑх ӗҫ тунӑ-и – Ивник, Хусанкай сӑввисене пӑхмасӑр каланӑ. 9-мӗш класра хӑй те сӑвӑсем ӑсталама пуҫланӑ: вӗсене хӗрсен тетрадь-альбомне ҫырса ҫунатланнӑ, район хаҫатӗнче те пичетленӗ.

Физикӑпа лирика

Вуннӑмӗш класра вӗреннӗ чухнех парти членӗн кандидачӗ ятне илнӗскер, Николай Петров комсомол е парти енӗпе карьера тума пултарнӑ. Анчах ӑна ку ҫул-йӗр илӗртмен-тӗр: шкул пӗтерсен педагогика институчӗн физикӑпа математика факультетне суйласа илнӗ (сӑмах май каласан, Николай Петровичӑн кӗҫӗн хӗрӗ – физикӑпа математика ӑслӑлӑхӗсен кандидачӗ). Пединститут преподавателӗ Сергей Юшков (каярах – паллӑ чӗлхеҫӗ тата ҫыравҫӑ) ҫамрӑка урӑхла каларӗ панӑ: «Эс поэт пулмалли ҫын, сӑвӑсем ҫыратӑн. Литература факультетчӗн (филологи факультетне ун чухне ҫапла каланӑ) чӑваш уйрӑмне куҫ». Лере ӗнерхи физика тараватйышӑннӑ. Чӑваш уйрӑмне кӗрес текенсем ун чухне (1947 ҫулта) йышлӑ пулман – 25 вырӑн та тӳрех тулман.

Иккӗмӗш курсра Николай Петров ӑслӑлӑх ӗҫне явӑҫать – Василий Егоров профессор ҫул кӑтартнипе «Чӑваш чӗлхинчи камӑнлӑх категорийӗ» ятлӑ тӗпчев ӗҫӗ пекки ҫырать. Кун пирки Николай Петрович ҫапла аса илетчӗ: «Тӑрӑшсах тӑваймарӑм ун чухне ӗҫе, халӗ те ҫавӑншӑн лайӑх мар туятӑп. Василий Георгиевича хаклама пӗлмен эпир». Ватӑ ӑсчах хайӗн студенчӗсене ҫакӑн пек ӑс панӑ: «Шухӑшлас пулать, ҫывӑрма выртсан та – шухӑшлас пулать, шухӑш аталанать», «Эсир манпа килӗшмесен те пултаратӑр, анчах хӑвӑрӑнне ӗнентерӗр».

Ҫамрӑка ҫунат паракансем

Тӑрӑшаканӑн ӑнать теҫҫӗ. Николай Петров тӗпчевҫӗ пултӑр тесе тимлекенсем, ӑна хавхалантарса пулӑшакансем тупӑнсах пынӑ. 3-мӗш курсра вӑл – Михаил Сироткин профессор ертсе пынипе – Петӗр Хусанкай пултарулӑхне тишкерсе курс ӗҫӗ ҫырать. Хветӗр Уяр ку тӗпчеве «Тӑван Атӑл» журналта пичетлесе кӑларать. Леонид Агаков ун авторне ҫамрӑк критиксен йышӗнче асӑнать. Чӑваш кӗнеке издательствин пуҫлӑхӗ Петр Золотов вара редактор пулма хӑй патне чӗнет.

Институт пӗтерсе пӗр ҫулталӑк ялти шкулта вӗрентнӗ хыҫҫӑн Николай Петров кӗнеке издательствине учебниксен редакцине ӗҫлеме куҫать. Ыттисен ал ҫырӑвӗсене тӳрлетсе ларнипех ҫырлахмасть, шкулта вӗренмелли «Авалхи тӗнче историне», Ленинӑн «Социализм тата тӗн» статйине тата ытти хайлавсене чӑвашла куҫарать.

Ҫыравҫӑ е илемлӗ сӑмахлӑх тӗпчевҫи пулма ӗмӗтленекен ҫамрӑк – Семен Горский профессор витӗмӗпе – чӑваш литература чӗлхине тишкерме пуҫлать. Аспирантурӑна кӗрет, Хумма Ҫеменӗн пултарулӑхӗпе интересленсе каять.

Хумма Ҫеменӗ «чӗрӗлсе тӑни»

Иртнӗ ӗмӗрӗн 50-мӗш ҫулӗсен вӗҫӗнче Хумма Ҫеменӗн ятне тӑван литературӑна тавӑракан ӗ, унӑн пултарулӑхне туллин кӑтартса паракан ӗ тата ҫыравҫӑн илемлӗх тӗнчине уҫаканӗ Николай Петрович пулнӑ. Вӑл «Хумма Ҫеменӗ ҫырнисем диссертацилӗх ҫук» текенсем йӑнӑшнине ӗнентерсе панӑ. Унӑн хайлавӗсене пухса «Суйласа илнисем» кӑларнӑ, унччен хаҫат-журналта кӑна тухнӑ япаласене чылай кӗртнӗ.

Николай Петрович: «Чăвашла чăн-чăн проза чĕлхине пуçарса яраканĕ –Хумма Çеменĕ», – тетчĕ, унăн «Орфей чĕрĕлсе тăни» хайлавне уйрăмах кăмăллатчĕ. Шел, Хумма Çеменĕн кун кĕнеки (дневникĕ) тата ытти ал çырăвĕ репресси вăхăтĕнче пĕтнĕ – мăшăрĕ Федосия Ишетер вĕсене упрама хăрана, çунтарса янă.

Çакна та палăртса хăвармалла: Николай Петрович иртнĕ тапхăрти çыравçăсен илемлĕ хайлавĕсене идеологи сыхлавçисенчен, конъюнктура чурисенчен хӳтĕлеме тăрăшатчĕ. Вăл 1958 çултах «Ялав» журналта «Вилнĕ писательсен оригиналĕсене пăсмалла мар (Хумма Çеменĕ çырнисене танлаштарса тишкернĕ май)» ятпа хăюллă статья пичетлесе кăларма пултарнă.

Сăмах кĕнеки тăвасси – ăслăлах та, ӳнер те

1958 çулта, аспирантура пĕтернĕ-пĕтермен, Николай Петровича Чăваш ăслăлăх тĕпчев институтне чĕнсе илнĕ – словарь хатĕрлес ĕçе кӳлнĕ. 1961 çулта тухнă «Чăвашла-вырăсла словарĕн» тĕп редакторĕ СССР педагогика ăслăлăхĕсен академийĕн член-корреспонденчĕ М.Я. Сироткин профессор шутланать. Михаил Яковлевичăн – паллă тĕпчевçĕн тата общество ĕçченĕн – тĕрлĕ тивĕç ахаль те нумай пулнă. Çавăнпа словаре редакцилессипе çыхăннă хура ĕçе тĕп редактор çумĕн Н.П. Петровăн тума тивнĕ. «Эпĕ малтан кăранташпа тӳрлетсе пыраттăм, хыççăн Михаил Яковлевич пăхса тухатчĕ. “Диалект сăмахĕ” текен паллăсене ытларах катертме тăрăшаттăм. Литература чĕлхине пуянлатма пулăшакан сăмахсене кун пек “кĕлемепе” пăсмалла мар тесе шутлаттăм», – çапла аса илетчĕ Николай Петрович.

1971 çулхи «Вырăсла-чăвашла словаре» редакцилесе пичете хатĕрленĕ чухне чĕлхеçĕ уйăхĕ-уйăхĕпе Мускаврa, «Советская энциклопедия» издательствăра ирттернĕ. «Пĕр командировка хутне хуптараттăм та тепĕр тапхăра тухса каяттăм», – тетчĕ вăл.

Николай Петрович 1982 çулхи «Чăвашла-вырăсла словаре» хатĕрлеме те хутшăннă, *к* сас паллипе пуçланакан сăмахсен пĕр пайне куçарса йĕркеленĕ. Анчах пĕрремĕш кăларăмра унăн хушаматне авторсен йышĕнче темшĕн палăртман...

Яппунсене те чăваш чĕлхи вĕрентнĕ

1985–1986 çулсенче ăсчахăмăр Болгари тĕп хулинче София университетĕнче чăваш чĕлхи вĕрентсе пурăнчĕ. Унăн ушкăнĕнче пăлхарсем çеç мар, грек, корей, яппун студенчĕсем пулнă. Вĕсем те Н.Я. Марр академик каланипе чăнласах килĕшнĕ: «Чăваш чĕлхи питĕ çепĕç, хăлхана килентерсе тăрать». Пирĕн профессор «чăвашлатнă» çамрăксем халĕ тĕрлĕ çĕр-шывра ĕçлесе пурăнаççĕ, хăйсем те сумлă çынсем.

Болгарире чухнех Николай Петрович Дунай пăлхарĕсен IX–XI ĕмĕрсенчи грек сас паллиллĕ çырулăх палăкĕсемпе те кăсăкланма пуçларĕ. Кайран авалхи чул юпа е савăт-сапа çине çырнă ăрăмлă çырусене çĕнĕлле вуласа кӳ тĕлĕшри ăстаçăсене те тĕлĕнтерчĕ.

Уççи-хуппине тупма ăнтăлакан

Николай Петрович Чăваш чĕлхин 17 томлă словарьне çыракан Н.И. Ашмарин хăçан çуралнине тĕрĕсрех палăртас тесе тем тĕрлĕ документпа та кăсăкланчĕ. Юлашкинчен çак чаплă ăсчах 1870 çулхи хăш кун çуралнине шыраса тупрĕ-тупрех.

1917 çулхи Октябрь революцийĕччен чăвашла 761 кĕнеке пичетленсе тухнă. Вĕсенчен пилĕк çĕрĕшĕ ытла тĕн-чиркӳпе çыхăннă, çавсен чĕлхине пуçласа тишкерекенĕ Н.П. Петров профессор пулчĕ. Саманине кура унăн малтанхи тĕпчевĕсем Главлит (Патшалăх вăрттăнлăхне пичетре упракан тĕп управлени) чăрмантарнипе питĕ йывăррăн тухрĕç.

Николай Петрович тĕпчевĕсем çакна çирĕплетеççĕ: чăвашсене çутта кăларма Чулхула епархийĕн иерейĕ Ермей Рожанский нумай тăрăшнă. Çав çын «кивĕ çырулла чăваш литература чĕлхине» пуçарнă: патшана халалласа тăван чĕлхепе саламсем çырнă, чи малтан чăвашла букварь ăсталанă, катехизис куçарнă. Ермей Рожанский пирки, чăваш çырулăхĕн палăкĕсем çинчен Н.П. Петров сехечĕ-сехечĕпе каласа пама пултаратчĕ – итлеме кăна ан ӳркен.

Ăсчахăмăр çавăн пекех Константин Ивановăн, Çеçпĕл Мишшин, Федор Павловăн, Çемен Элкерĕн тата ыттисен пултарулăхне чĕлхеçĕ куçĕпе пăхса пахаларĕ. Словарь ĕçне те манмарĕ – хăй ĕмĕрĕ вĕçĕнче кивĕ чăваш çырулăхĕн сăмах кĕнекине хатĕрлес тĕлĕшпе тимлерĕ.

…Пирĕн умра – Николай Петрович Петров профессор хăй çырса парнеленĕ кĕнекесем. Чĕремĕрте – хĕрхӳ тунсăх.

Тӳрĕ кăмăллă та таса çынччĕ вăл. Ăна аса илме те ырă.

И.В. ДЕГТЯРЁВА*, Шупашкар хулинчи пĕтĕмĕшле пĕлӳ паракан 54-мĕш вăтам шкул вĕрентекенĕ,*
Г.А. ДЕГТЯРЁВ*, Чăваш патшалăх гуманитари ăслăлăхĕсен институчĕн ертсе пыракан ăслăлăх ĕçтешĕ*